متمانە و کلتوور.. مەرجی لەپێشینەی خۆپارێزیی و مانەوە … ئەمین بۆتانی

ئەركی هەر یەكێك لە تاكەكانی كۆمەڵگە و بەتایبەتی (توێژی بیركەرەوە)؛ وردبوونەوەی زیاترە لەهەر رووداو و پەرەسەندێك بەمەبەستی پەیداكردنی تێگەیشتن و وێناكردنێكی هەرە نزیك لە سرووشت و جووڵە و ئاراستەی پرسەكان، بۆ دۆزینەوەی باشترین شێوازی بەرگرتن لەهەر پێشهاتێكی نەخوازراو سەبارەت بەهەموو كار و كایەكانی ژیان.

بێگومان لێرەدا مەبەستمە لەبارەی یەك دوو لایەنی پەیوەست بە ڤایرۆسی كۆڕۆنا بدوێم، هەڵبەت ئەوەی بەلای منەوە گرنگە و دەتوانم قسەیان لەسەر بكەم كە بە ئەركی خۆمی دەزانم هەر ئەوەیە. بە بۆچوونی من؛ ئەمڕۆ ئەركی ئەو توێژەی باسمكرد ئامۆژگارییكردنی خەڵك نیە چۆن دەست و پەنجەیان بشۆن و ئاگایان لەخۆیان بێ، چونكە ئەوە كاری دامەزراوە تەندروستیەكانە و لیژنەی باڵای رووبەڕووبوونەوەی پەتای كۆڕۆنا بڵاوی دەكاتەوە و لەسەر هاووڵاتیانیش پێویستە پێیەوە پابەند بن،، بێجگە لەوە بە دڵنیاییەوە پرسی خۆپاراستن و پابەندبوون بە ڕێنماییە تەندروستییەكانەوە خواست و هەڵوێستێكی سەرانسەریی هەمووانە.

گوتم (لەسەر هاووڵاتیان پێویستە پێیەوەی پابەند بن)، ئەوە بۆ چەندین هەفتە دەچێ قسەی هەموومان هەر ئەوە بووە پێویستە پابەند بین بۆ ئەوەی بە كەمترین زیان لەم پەتایە دەرچین،، بەڵام هاوكات هەموومان ئاگادارین وڵات هەیە هەتا ئێستاش كە پەتاكە چۆتە قۆناغێكی یەكجار مەترسیدارەوە كەچی جووڵەی نەكردووە و وەك پێویست هەنگاوی نەناوە بۆ بەرگرتن و خۆپارێزی و تەنانەت پلانێكی ئەوتۆشی نیە بۆ رووبەڕووبوونەوەی كۆڕۆنا. بەڵام خۆشبەختانە لە كوردستانەكەی خۆمان دەبێ دڵخۆش بین بەو پلان و هەنگاوانەی (حكوومەتی هەرێمی كوردستان) و رژدی و پەرۆشی خودی جەنابی سەرۆكی ئەنجومەنی وەزیران كاك (مەسروور بارزانی) كە لەگەڵ تیمە لێهاتووەكەی پێشمەرگەئاسا شەو و ڕۆژ دەكەنە یەك و ئێشك گرن بەدیار تەندروستی وڵات و هاووڵاتیانەوە،، ئەوەی لە كوردستان كراوە ئەزموونێكی دەگمەنە و هەمووان شایەتی خێری بۆ دەدەن،، دڵنیام ئەم كار و هەڵمەتە بێهاوتایەی حكوومەتی كوردستان دەبێتە

رەسید و زەخیرە و پاشەکەوتێکی یەکجار مەزن بۆ خۆناسین و بنیاتنان و کۆکردنەوەی پارچەکانمان و دواجار تێکمەکردنی ژێمەندی و ئنتیما و ئاوێتەبوونی خەڵك و خاکی کوردستان،، لەم رووەوە من بەش بەحاڵی خۆم ڤایرۆسی کۆرۆنا وەك بەرەکەتێکی مەزن دەبینم،، چونکە ئەوەی لێی دەخوێنمەوە هەرچیەکیش رووبدات خوانەخواستە؛ هەر ئەوەمان بۆ ساغبوویەوە کە ئێمەی کوردستانی لە تەنگانەدا چیمان لەدەستدێ بیکەین و چیمان لەدەستهات و کردمان؛؛ ئەوە لەهەر شتێك گرنگترە ئەمڕۆ ببینین و هەستی پێبکەین و بیکەینە خاڵی سەرەتا و پرۆژەی داهاتوومان. بێگومان گەلان و قۆناغەکانی ژیان هەمیشە لە ساتەوەختی مێژوویی و لەسەردەمی سەرهەڵدانی رووداوە نەقڵێاکان (تەکانی بوومەلەرزەیی)؛ رێڕەوی بەخۆداچوونەوەیان ئاراستەی نوێتری بەخۆیەوە بینیوە؛؛ زهنیەت و مێنتالیتەیان فۆرمات بووە و سەرلەنوێ جیهانبینی و روئیایان بۆ کۆی پرسەکانی ژیان گۆڕانکاری بەسەردا هاتووە،، لێرەدا ئەوەی پەیوەستە بەم پرسەوە؛ دەمەوێ بڵێم پێویستە لەهەموو سەنگەرەکان بەرگریی بکەین؛ هەر یەکە و لەسەنگەرەکەی خۆی رووبەری بەر دەمی خۆی هەموار بکاتەوە؛ مووررووی هێزی کەڵەکەبووی خۆی هەڵڕژێتە کۆشی بنیاتنانەوە و سەرلەنوێ بیانکا بە پەتێکی نوێی ژیاندۆستییەوە.

دەگەڕێمەوە سەر پرسی؛ بۆچی دەبێ (ئەوەی پێمان دەکرێ بیکەین) هەمیشە یەکسان و هەندێ جار کەمتریشە لە (ئاست و کۆرفی پابەندنەبوون)؛ لەجیاتی ئەوەی هەموو هەوڵەکانمان بخەینە گەڕ و دەرفەتەکان تەوزیف بکەین، دێین بەردەوامی بەو رادەستبوونە دێرینەی خۆمان دەدەین و بە (بیانوو)ی جۆراوجۆر پابەند نابین. هەڵبەت لایەنێکی ئەم کێشەیە پەیوەندی بە پرسێکی زۆر دێرینەوە هەیە کە پرسێکی یۆنڤێرسالی کەونیی مرۆڤایەتی گشتگیر و (رۆسۆ)یانەیە و پەیوەستە بە پرسی رەوایی و شەرعییەت و مەشرووعییەت و دەسەڵات و گرێبەستی کۆمەڵایەتی. ئەمەی دوایش راستەوخۆ بۆ پرسێکی مەترسیدار تر سەردەکێشێ و وەك ئەنجامگیرییەکی حەتمی و بێ چەندوچوون دێتە پێشەوە کە پرس و کۆنسێپتی (متمانە)یە، هەڵبەت لەم رۆژانەی رابردوو لێرە و لەوێ هەموومان گوێبیستی ئەو ئەنجامگیرییە بووین کە خەڵکانێك لە عێراق و وڵاتانی دنیا و تەنانەت لای خۆشمان لەبەر ئەوەی هاوڵاتی بەهەر هۆیەك متمانەی بە حکوومەت و دەسەڵاتی نشتیمانەکەی خۆی نەمابێ؛ راستەوخۆ گوتویەتی (ئەوەی حکوومەت لەبارەی پەتای کۆرۆنا دەیڵێ راست نیە) بۆیە من بڕوای پێ ناکەم و (هەرگیز پابەندی رێنماییەکان نابم)، لەو بڕوایەدام هەر یەکێك لە گەڕەك و شار و شوێنی نیشتەجێبوونی خۆی گوێبیستی ئەم رستەیە بووە،، بێگومان ئەو روئیا و بۆچوون و مێنتالیتەیە هەر هەمووی

شانی حکوومەتەکان ناگرێتەوە؛ بەڵام لە کاتی تەنگانەدا هەموو بەردەکانی ئاسمانیش بە پشتە ملی حکوومەتەکانی سەر زەوی دەکەون.
راستە، هەمیشە ئەو سەرچاوە کلتوورییەی کە مێنتالیتە و جیهانبینییمان فۆرمولە و رەنگڕێژ دەکەن؛ هەر ئەوە هەژموونی بەسەر ویست و ئیرادەمانەوە زاڵە و رێگا بە سەرچاوەی دی نادات لەگەڵیدا هاوبەش بێ یانیش جێگای بگرێتەوە، بۆ نموونە کەسێك کە هێزی دنیابینی و وێناکردن لە ئایینەوە وەربگرێ، یان ئەو کەسەی بڕوای بە تیۆری پیلانگێڕیی هەیە، یان ئەو کەسەی کوردگوتەنی بە تەبیعەت لاتەریك و رەشبینە، ئەو کەسە ئاسان نیە بڕوا بە بوونی سەرچاوەیەکی دیکەی بەدیل بۆ متمانە بکات، لەبەر ئەوەی ئەو کەسە بڕوای بە تاقە سەرچاوەیەکی متمانەکردن هەیە و بەس، متمانەهێنان بە سەرچاوەکانی دیکەی بەلاوە کوفر و حەرامە. هەرگیز دەسەڵاتێکی دنیایی زائیل شوێنی ئەو متمانەیە ناگرێتەوە کە خاوەنی هەژموونی باڵا و خاوەنی دارولبەقایە، ئەم دۆگمابوونە کە تەنانەت دژ بە بنەمای خودی ئایینیشە، گەورەترین کۆسپە لەبەردەم تێگەیشتنێکی رەوانتر بۆ ئایین بەر لەوەی ببێتە کۆسپ لەبەردەم تێگەیشتنێکی رەوانتر بۆ دنیا،، بەڵام مێنتالیتەی مەرگدۆستی لێرەدا بە فۆرمێکی نوێتر و مەترسیدار تر دەکەوێتە مانۆڕ لەگەڵ ژیان و هەتا ئەگەر کۆڵانەکان لێوانلێویش بن لە لاشەی تووشبوانی کۆرۆنا؛ ئەو هەرگیز ئامادە نیە خۆی بەدەستەوە بدا و سەرکەچ بکا بۆ ئەقڵ.
بۆیە ئەوەی لە چین و ئیتالیا و کوردستان و شوێنانی دیکەی گۆی زەوی لەسەرەتای پرۆسە و پلانی خۆپارێزیی لە پەتای کۆرۆنا بەدیار کەوت؛ شتێکی چاوەڕوانکراو بوو، لەبەر ئەوەی کەسانی خاوەن زهنیەتی یۆتۆپیایی لاهووتی (بە ئایینی و غەیرە ئایینیەوە) هەر میکانیزمێکیان بەلاوە هەڕەشە بووە بۆ سەر حورمەتی موقەددەس و پیرۆزیەکان، کە حکوومەتەکان گوتیان تکایە با قەرەباڵغی لە هیچ شوێنێك نەبێ بۆ ئەوەی هەمووان پارێزراو بن، کەسانی بەهێزی ئایینداری موسوڵمان و کریستیان و بووزی و گشت ئایینەکان پێیان وابوو ئەو پلانە دەبێ توخنی ئەو قەرەباڵغییەی نێو پەرستگاکان نەکەوێ کە ناوی نوێژ و پەرستشی بەکۆمەڵە، چونکە لە نەزەری ئەوان ئەوە قەرەباڵغی نیە بەڵکو هەتا سەر ئاپۆرای بەرەکەتە و هیچ دۆخێك بۆی نیە پێناسەیەکی ئاوەژووی بکا بە بەرا، لەبەر ئەوەی ئەو زهنیەتە پێی وایە ئەوان لە سرکێتەوە پارێزراون، یان قەدەری ژیان و مەرگ لە ئاسمانە و پێویست ناکا ئێمە لەسەر زەوی خۆمان سەخڵەت بکەین، بێگومان ئەو قەدەرییەتە؛ سرووش و هێز لە کانگای هەرە بەهێزی متمانە وەردەگرێ کە هێزی بێهاوتای گەردوونە (هێزی ئافرێنەر و خالق)ە، بەڵام مەبەستی ئێمە لێرەدا خوانەخواستە ئەوە

نیە ئەو جۆرە بڕواهێنانە حاشا بە کەم و کەمبایەخ بزانین، نەخێر هەرگیز وانیە و نابێ، ئازادی ئایین و ئاییندارى و بیروبڕوا پرانسیپی نەگۆڕی کۆمەڵگەی مرۆڤایەتین و وڵاتان و حکوومەتەکانیش کاریان بۆ فەراهەمکردنی ئەو ئازادیەی هاووڵاتیانی خۆیان کردووە و ئەرکی لەپێشینەی هەمووانیشە ڕێز لە ئازادی عەقیدە و بیروبڕوای بەرامبەرەکانیان بگرن. مەبەست لێرەدا ئەوەیە پێویستە پەرۆشی بڕواداران و ئاییندارا ن لە خەڵکی دی زیاتر بێ، پێویستە ئەوان بە کردەوە پەرۆشتر بن لە کاسانی دی بۆ پاراستنی ژیان و تەندروستی گشتی، نەك بەرنامە و پرۆژە و پلانی حکوومەت و دامەزراوە بەرپرسەکان بە پیلان و کودەتا لێکبدەنەوە و پێیان وا بێ (قەدەغەکردنی هەموو گردبوونەوەیەك بە نوێژی بە کۆمەڵیشەوە) ئامانج لێی خوانەخواستە زەوتکردنی ئازادی خەڵك و قەدەغەکردنی نوێژ و پەرستش و ئاییندارییە، نەخێر وانیە و بۆ گشت لایەك و بۆ ئاییندارانی بەڕێزیش ئەوە روون بوویەوە کە هەرگیز مەبەستەکە ئەوە نەبووە لەسەرەتاوە هەندێك کەس بە مەبەست و بیانووی جیاجیا ئەوەیان دەورووژاند گوایە حکوومەتی دیموکراتی و علمانی خواخوایەتی پەتایەك بڕاو بێتەوە بۆ ئەوەی لەپەنای ئەو مەسەلەیەوە دەست بۆ قەدەغەکردنی نوێژی جەماعەت ببات!!!.

ئەمڕۆ لەوانەیە هەردوو پرسی (متمانە) و (کلتوور) وەك دوو کێشەی قووڵ رووبەڕووی زۆربەی کۆمەڵگا و حکوومەتەکان ببێتەوە بۆ دەربازبوون لە تەنگانەی ڤایرۆسی کۆرۆنا،، لەهەندێ وڵات ئەگەر فاکتی متمانەش هەبێ دەبینین جۆری کلتوور و مێنتالیتەی خەڵك و کۆمەڵگە هیچ نرخ و بەهایەك بۆ خاڵی متمانەکەش ناهێڵنەوە، بۆ نموونە؛ ئەگەر شیعەکانی عێراق و ئێران هەتا سەر ئێسقان متمانەشیان بە حوکمڕانیی مەرجەعەکەشیان هەبێ، حکوومەتەکەی شیعە چی لەو مێنتالیتەیە بکات کە مەرجەعە رەشیدەکەیان هۆکاری سەرەکی خوڵقاندنی ئەو کەلتوورەیە و دەیان ساڵە بەو مێنتالیتەیە رەگەکانی وەهم بۆ ئەو خەڵکە داماوە خۆرنەدیوە رەش و رووتەیە ئاو دەدات،، هەموومان ئەو دیمەنانەمان بینی کە ئاپۆرای زیارەتکارانی پەرستگای ئیمام کازم چۆن خاڵی کۆنترۆڵی هێزە ناوخۆییەکان رادەماڵن و هاوار دەکەن و دەڵێن با سەرجەم تووشبووانی وڵاتانی چین و ئیتالیا و فەرەنساش روو لە نەجەف و مەرقەدی ئەوان بکەن بۆ شیفا و پاکبوونەوە لە پەتای ئستیکباری جیهانیی کۆرۆنا.

بیرمان نەچێ ئێمەش لە کوردستان لەو نموونەمان هەیە، ئەگەرچی ئاسمان و رێسمانمان فەرقە، ئەو حاڵەتە هەموومان بەدیمان کردووە و بەرلە چەند رۆژێك لە نانەواخانەیەك ئەو نموونە کەلتووریە خستەم بینی و هیچ بەلامەوە سوپرایز نەبوو، لەبەر ئەوەی دەمێکە کۆمەڵگەی

خۆم دەناسم، لە خاوەنی نانەواخانەکەم پرسی بۆچی کرێکارەکانت دەستکێشیان لەدەست نەکردووە، لەوەڵامدا گوتی جارێ دەستمان بە ئیش نەکردووە و تۆ یەکەمین کەسی هاتووی بۆ نان کڕین، راستی دەکرد چونکە بینم ناو توونی نانەواخانەیان بە (تراکسووتێکی کۆنی لە ئاوهەڵکێشراو) پاك دەکردەوە، خەریك بوو بۆنی گەڵوگونی خاوەن تراکسووتە نەناسراوەکە لە جیاتی بۆنی نانی برژاو هەڵمژم!!!؛ بەبێ ئەوەی دەمامکی کردبێ خۆی لێم نزیك کردەوە و پێی گوتم؛ بۆچی مامۆستا بڕوات بەو درۆیەی کۆرۆنا هەیە؟!، گوتم ئەی ئەوە نیە خەڵك بەبەر چاومانەوە دەمرن!!!، ئینجا بەحەماسەتەوە و شەهامەتەوە گوتی: مامۆستا یەقینت هەبێ ئەوەی لە دڵەوە بڵێ (ئەشهەدو ئەن لا ئیلاهە ئیللەڵڵا هەرگیز تووشی ئەو ڤایرۆسە نابێ)، لە وەڵامدا گوتم” ئەی یەکەمین قوربانی کۆرۆنا لە کوردستان مەلایەکی داماوی بەڕێز نەبوو؟!؛ تۆ بڵێی لە دڵەوە (ئەشهەدو ئەن لا ئیلاهە)ی نەگوتبێ؟!،، یەعنی ڤایرۆسەکە هەیە بەڵام پێویستە لە (دڵەوە) شەهادەت بڵێین دەنا پارێزراو نابین؟!، گوتی” شتی وا نیە. دیسان پێمگوت: زۆر چاکە برا؛ بەیانی مەسرەفی ڕێگات لەسەر من؛ وەرە بەیەکەوە دەچینە ئەو قاویشەی نەخۆشخانە کە تووشبوانی پەتای کۆرۆنا لێیە و جەنابیشت بڕۆ سەردانێکی ئەو داماوانە بکە و لەگەڵ دوعا و داوای شیفا و سەلامەتی بۆیان؛ ئەولا و ئەملایان ماچ بکە ئەگەر راست دەکەی کۆرۆنا بوونی نیە. ئەوسا پێکەنی و نەیزانی چۆن چۆنی ئەو رووخسارەی خۆی ڕێکبخاتەوە کە هەڵبزڕکاوی متمانەیەکی وەهمی و دوودڵییەکی ئاشکرا بوو، بیمامەعنا بە نیگا گوناحەکانی تێیگەیاندم” مامۆستا لێیگەڕێ هەر چۆنە با وابێ!!!”. ئێمە لێرەدا لەبەردەم پارادۆکسی متمانە و کلتوورێکی شڵۆق و دابەشبووداین، جارێکیان پاکوخاوێنی لە ئیمانەوەیە و جارێکیشیان بەکارهێنانی (شەرواڵ تراکسووتێکی کۆنی بۆگەنی چڵکن) بۆ خاوێنکردنەوەی توونی سەموونخانە هەرگیز هاودژ نیە لەگەڵ ئیمان و زەوق و پاکوتەمیزی!!!. نازانم من بڕوا بە کام پیلانگێڕی بکەم؟ کەسێك بەناوی ئایینەوە بۆتە خاوەنی تەندروستی بەندەکانی خوا و بە بەرچاوی خەڵکەوە پیسوپۆخڵی دەرخواردی کۆمەڵگە دەدا؟ یان ئەو بیرکردنەوەیەی پێیوایە لەبەر ئەوەی ڤایرۆسی کۆرۆنا پیلانی (ماسۆنییەت و جوولەکە و ئەمەریکا و زلهێزە بەرژوەندخوازەکانە) دەبێ ئێمە گوێڕایەڵی ئەو حکوومەتانەش نەبین کە علمانین و ئەڵقە لەگوێی غەرب و تاغووتەکانن و خوای گەورە ئێمە دەپارێزێ نەك دەمامك و دەستکێش و مانەوە لەماڵ، (قول لەن یوسیبەنا ئیللا ما کەتەبەڵاهو لەنا)؛ ئامەنتو بیللا، بەڵام خۆ ئایین و خودای پەروەردگار نەیفەرمووە بەدەست و پێیەکانی خۆت بچۆ ناو ئاگرەوە.

بۆیە ئەم وردەکاریەم هێنایە بەرباس، لەبەر ئەوەی ئەو جۆرە قسە و لێکدانەوانە کرێك و ناخی پرسی متمانە و پابەندنەبوونی زۆرانێك لە تاکەکانی کۆمەڵگەی ئێمەیە بە ڕێنماییەکانی خۆپارێزیی لەم پەتا نەگریسەی خەریکە کێرفی ژیانی مرۆڤایەتی نزیك بە خاڵی سفر دەکاتەوە و هەتا رادەیەکی زۆر ئەگەر بیرکردنەوەی ئەو بەشەی هاووڵاتیان لەگشت وڵاتان بەو جۆرە نەبوایە کە باسمانکرد؛ ئێستا ژمارەی تووشبوان و قوربانیان زۆر زۆر کەمتر دەبوو لەوەی هەیە، خۆ ئەگەر بەخۆماندا نەچینەوە و هەمواری ئەو تێڕوانینە وەهمییە دوورە ئایین و دوورە راستییە زانستییە نەکەینەوە؛ ئەوە بێگومان ئێمە و تەواوی کۆمەڵگەی مرۆڤایەتی باجی قورستر و قوربانی زیاتر دەدەین.

لەتەك ئەو نموونە خراپە؛ بێشومار نموونەی دڵخۆشکەر و ئومێدبەخشیشمان هەیە قوربان.. دەنا من هەرگیز دەستم بۆ پەلەپیتکەی لابتۆپەکەم نەدەبرد و هیچم بۆ نووسین پێ نەبوو،، راستە دەبێ نموونە ئومێدکوژەکان زیاتر هانمان بدەن بۆ کەوتنەجووڵە و ژیان و ئاوەدانی؛؛ بەڵام هەتا ژیان زیاتر سەلامەت بێ دەبێ زیاتر بۆ پەرەپێدانی ئەو سەلامەتییەی تێبکۆشین، بۆ ئەوەی بەروبوومی کار و تێکۆشانی باشەکاران لە داهاتوودا بەشی هەموو ئەوانەش بکا جیاواز بیریان کردۆتەوە؛ پێویستە هاوکار و یارمەتیدەر بین خۆمان لە مێنتالیتەی سووکایەتی و شکاندن و نەقیزە بەدوور بگرین،، پێویستە هەر چەند خاڵێکی خراپ بەدی بکەین؛ ئەو راستییەمان لەلا تۆختر بێتەوە کە ئەوە ئێمەین باشتر بیرمان نەکردۆتەوە نەك ئەوانی دی خراپ بیر دەکەنەوە،، رێگای دیکەمان نیە بۆ دەربازبوون، تەنانەت لە ساتەوەختی ئاساییشدا نەك هەر تەنگانە و لێقەومان،، چونکە کەڵەکەبوونی رەفتار و جۆری بیرکردنەوەی رۆژانەمان رەگەکانی کەلتوور و فۆرمی زهنییەتی دەستەجەمعییمان رەنگڕێژ و رەگاژۆ دەکا.

پێمخۆشە لێرەدا ئاماژە بە نووسینێکی نووسەر و رۆژنامەڤانی ناوداری ئەمەریکی (تۆماس فرێدمان) بکەم کە لەم دوایییەدا لە شێوەی نامەیەکی ئاراستەی سەرۆك ترامپی کردووە و تێیدا وەك دەستپێشخەری کارنامەی پرۆژەیەك دەخاتە بەردەم سەرۆکی وڵاتەکەی خۆی. پێشنیار دەکەم بیخوێننەوە؛ من خوێندمەوە و لێرەدا ئاماژەیەکی خێرا بە ناوەڕۆکەکەی دەدەم،، فرێدمان بە سەرۆك ترامپ دەڵێ" من یەکێك نیم لە لایەنگر و دۆستانت، بەڵام بۆ رووبەڕووبوونەوەی ڤایرۆسی کۆرۆنا لە یەزدان داواکارم سەرکەوتووتان بکا؛ چونکە ئەمڕۆ زۆر شت بە بڕیارەکانی ئێوەوە بەستراوەتەوە،، پێویستە ئێوە پلانتان هەبێ و گوێ لە پسپۆڕان و شارەزایانی دامەزراوەی زانستی بن. هەروەها دەڵێ پێویستە بێجگە لە مانەوە لەماڵ، کەرتی تەندروستی داتا و ئاماری ورد بخەنە بەردەست

به تەواوی وردەکارییەوە بۆ ئەوەی بتوانین ڕووبەڕووی ئەم پەتایەوە ببینەوە، ڕووبەڕووبوونەوەیەك بەرمەبنای داتا و لێکدانەوەی زانستی بێ.
کە لە خوێندنەوەی وتارەکەی تۆماس فرێدمان بوومەوە، گوتم باشە ئەمەریکای زەبەلاح تازە بەتازە بیر لەوە دەکاتەوە داتا و ئاماری هەبێ، یان هەندێ وڵات تازە بەتازە بە هاووڵاتیانی خۆیان دەڵێن تکایە لە ماڵەکانتان بمێننەوە لە پێناو پاراستنی ژیانی خۆتان و تەندروستی گشتی؟!.. هەڵبەت چەند دڵم خۆش بوو بەوەی حکوومەتی وڵاتەکەی من تا ئێستا بۆ تەندروستی کوردستانیان ئەنجامی داوە؛ هەزارجار دڵخۆشتر بووم، زیاتر شانازیم بەخۆم کرد وەك کوردستانیەکی خاوەن پێگەیەکی باشتر ئەگەر بەراوردی بکەم بەپێگە و کەلتوور و متمانە و جۆری بیرکردنەوەی هەندێ کۆمەڵگەی سەرگۆی زەوی. لەبەر ئەوەی حکوومەتی هەرێمی کوردستان بە شایەتی هاووڵاتیانی کوردستان و ڕێکخراوە نێودەوڵەتییەکان هەر لەسەرەتای قەیرانی ئەم پەتایەی ڤایرۆسی کۆرۆنا زۆر دەستوبرد و چالاکانە هاتە مەیدان و تەواوی توانا و ئیماکاناتی خۆی خستە دێخی ئامادەباشییەوە و سەرجەم دامەزراوەکانی خۆیشی وەك یەك تیمی کار بە بەرنامە و پلانێکی تۆکمەوە هێنایە مەیدان، بەهەماهەنگیەکی تەواو هاوئاهەنگ و تەواوکاری یەکدی ئەوەی بۆیان دانراوە و بڕیان دەکرێ بەزیادەوە دەیکەن،، شوێن پەنجە و جێدەست و جێهزر و جێدڵ و جێپەڕێشیان لەدیار دیارترە. ئەو داتا و ئامارەی (تۆماس فرێدمان) بۆ (سەرۆك ترامپ)ی پێشنیار کردووە کە دامەزراوە تەندروستییەکانی ئەمەریکا ئەنجامی بدەن، دەمێکە دامەزراوە تەندروستییەکانی کوردستانەکەی ئێمە ئەنجامی داوە و دەمێکە لیژنەی باڵای ڕووبەڕووبوونەوەی پەتای کۆڤید نۆزدەی نەوەی کۆرۆنا ڤایرۆس بە لێهاتوویەوە ئەنجامیانداوە و گەیاندوویانەتە بەردەستی سەرۆکی ئەنجومەنی وەزیرانی حکوومەتی هەرێمی کوردستان جەنابی کاك (مەسروور بارزانی ڕابەری تیمی کوردستان) بۆ بەرگرتن لە مەترسی بڵاوبوونەوەی پەتای جیهانی کۆرۆنا ڤایرۆس،، تیمی کوردستان شایانی دەستخۆشی و نەوازشی یەکجار مەزنن، هاووڵاتیانی کوردستانیش کە بەقەدر حەزیان بۆ ژیان و ئارامی؛ ئەوانیش بەپیر ئەو ئەرکە پیرۆزە چوون و لێبڕاوانە بە ڕێنماییەکانەوە پابەند بوون؛ بۆیە ئەگەر دانبەخۆداگرتن و هەستی خۆ بە بەرپرسیارزانی ئەوان نەبوایە؛ حکوومەتیش نەیدەتوانی پلانەکانی جێبەجێ بکا و خوانەخواستە ئێمەش لە کوردستان ئێستا ژمارەی تووشبوانمان لە ژماردن نەدەهات، بەڵام خۆشبەختانە هاووڵاتیانی دڵسۆز و بە ئەمەکی کوردستان ئەوەیان سەلماند کە هەمیشە لە تەنگانەدا ئامادەی قوربانیدانن و ئەمجارەش

قوربانیدانەکە راستەوخۆ بە تەندروستی و سەلامەتی خۆیان و ماڵ و منداڵەکانیان و خزم و کەسی خۆیان و هاونشتیمانیانی خۆیانەوە پەیوەستە، گەورەتر لە قەبارەی مەترسیەکە بەپیر رێنماییەکانەوە هاتن و بوونە هۆی سەرخستنی پرۆژە و پلانی خۆپارێزیی سەرانسەری لە پەتای کۆرۆنا؛ بۆیە کوردستانیان شایەنی دەستخۆشی و پێزانینێکی سەنگینن.

لێرەدا شایانی گوتنە کە ئەو ئەنجامگیریەش لەبەرچاو بگیرێ و بە وژدانەوە بڵێین؛ راستە هەر یەکێك لە ئێمە ژیان و سەلامەتی خۆی و ماڵ و منداڵی خۆی خۆش دەوێ، بەڵام ئەوەندە بەس نیە؛ چونکە ئێمە ژیان و سەلامەتییەکی تایبەت بەخۆمانمان نیە وەك تاك و مرۆڤ؛ مەرجی ژیان و مانەوەمان بە ژیان و سەلامەتی ئەوانەشەوە بەستراوەتەوە کە لەناو یەك کەشتیداین و دەمێکە مرۆڤایەتی لەسەر زاری سکرتێری گشتی رێکخراوی نەتەوە یەکگرتووەکان هاوار دەکات" تکایە با بەهەموومان دەستی پێوە بگرین؛ ئێمە هەسارەیەکی بەدیل و ئەلتەرناتیڤمان نیە". ئێمەی کوردستانیش لەجیاتی ئەوەی بڵێین ڤایرۆس درۆیە و گەمەیەکی قێزەونە بۆ مەرامی تایبەتی زلهێزان وەك لایەنگرانی تیۆری پیلانگێڕیی بڕوایان پێی هەیە و بانگەشەی بۆ دەکەن، لە جیاتی ئەوە با ئێمەی کوردستانی ئەو پەتایە وەك دەرفەتێك ببینین و ئەوەندەی بۆمان بکرێ وەربەهێنانی ئەو پرسە بکەین بۆ بەرژەوەندی وڵاتەکەی خۆمان؛ دڵنیام ئەو ماوە کەمەی لەسایەی ترسولەرزی ئەگەری تووشبوونمان بە کۆرۆنا لەماڵەوە بەسەرمان بردووە؛ بێجگە لە دۆخە تەندروستیەکە؛ هەستی قووڵ و پتەویشی لای هەموومان دروستکردووە کە ئەگەر جاران بە ژیانەوە پەیوەست بووبێتین، ئێستا ئەو ئەزموونەمان زیاتر هەستێکی شانازییکردنی پێبەخشیوین، بە متمانەی زیاتر لەجارانەوە پەیوەست و پەرۆشی ئەو کەشتییەی خۆمانین کە ناوی کوردستانە و ئەگەر سەوڵزانێکی باش نەبین؛ خوانەخواستە هەرهەموومان بەیەکەوە نقوم دەبین.. تا ئێستا باشمان هێناوە و سەوڵڤانانی ئێمە لەخوا بەزیاد بێ دڵسۆز و لێهاتوون، تەنیا لەسەر ئێمەی دانیشتوو لەناو کەشتیەکە پێویستە هێز و ورەیان پێبدەین و هاوکاریان بین؛ نەك وەك هەندێك بکەین کە بەداخەوە لەم ساتەوەختە هەستیارە عەجوولی دەکەن و خەریکی کونکردنی ئەو کەشتیەی خۆیانن؛ کە خوانەخواستە ئەگەر نغرۆ ببێ؛ تامی گەیشتن بەو بەری لێوار بەکەسێکی چی دێ؟!!.

دەگەڕێمەوە بۆ هەردوو خاڵی متمانە و کلتوور؛ ئەمڕۆ بەرگەگرتن و مانەوە و بەردەوامیمان و جۆری مامەڵەکردنمان لەگەڵ پرسی رووبەڕووبوونەوەی پەتای کۆرۆنا؛ یان باشتر بڵێین ئەوەی تا ئێستا کراوە (هەڵبەت باشمان کردووە) هەرگیز لە بۆشاییەوە نەهاتووە،

نەخێر لە بۆشاییەوە نەهاتووە، سەرەڕای هەموو کەموکورتیەکانمان لە گشت سێکتەر و بوارەکان، سەرەڕای هەموو رەخنەکانمان، سەرەڕای هەموو چاوەڕوانیەکانمان، سەرەڕای هەموو گەندەڵیەکانمان؛ بەڵام ناکرێ چاو لە ئاستی ئەو توانستە کەلتووریەی خۆمان و ئەو متمانە رەسەن و خۆماڵییەی خۆمان بنووقێنین، چونکە ئەگەر ئێمەی کوردستانیی ئەو پاشخانەی هێزی بەرخودان و هێزی مانەوەیەمان نەبایە، هەرگیز حکوومەت و دامەزراوەکانیشمان بەم شێوەی ئەمڕۆ نەیاندەتوانی پارسەنگی دۆخێکی شڵۆقی پەتایەکی جیهانی وەك كۆرۆنا سەرکەوتووانە راگرن و پەنا بەخوا و بەهاوکاری هاووڵاتیان و پلان و پرۆژەی تەواوکاری حکوومەتی کوردستان بەسەر ئەو کێسپەشدا زاڵ دەبین و بە زەرەر و زیانێکی کەم و بەسوودێکی یەکجار زۆرەوە لەم تاقیکردنەوەیە دەردەچین، پێموایە هەموو ئاماژە و پێنوێنەکان لە بەرژەوەندی ئایندەی وڵاتێکی بەهێزە کە ناوی کوردستانێکی سەربەخۆیە، هەر ئەزموون و تەنگانەیەك ئەو راستیەی سەلماندووە کە کوردستان و کوردستانیان بەرلەوەی شایانی ژیانێکی باشتر بن؛ شایانی بیرکردنەوەیەکی باشترن، چونکە قورسایی قەبارەی قوربانیدانی ئێمە پێمان دەڵێ ناکرێ جیاواز بیر نەکەینەوە؛ بۆ ئەوەی بتوانین جیاواز بژین؛ جیاواز بیرکردنەوە و وێناکردنی ژیانێکی باشتر دەبێتە ئەرك نەك بژاردە.

لەکۆتاییدا دەڵێم؛ ئێمەی کوردستانی ئەگەر بپرسین؛ لەم راکەڕاکەی کۆرۆنا تا چەند توانیومانە بەرگە بگرین و سەرە داوەکان ون نەکەین؟ چەند توانیومانە لەناو تاریکولێڵی پەتای کۆرۆنا رووناکایی شەفەقی سپێدە ببینین؟ لەوەڵامدا؛ بە دڵنیاییەوە ئێمە وەك حکوومەت و خەڵك و دامەزراوەکان و مامۆستایانی بەڕێزی ئایینی لەگشتی ئایینەکان و رۆشنبیران و میدیاکاران و هێزەکانی ئاسایش و پێشمەرگە و پۆلیس و پۆلیسی هاتوچۆ و زێرەڤانی و ئەوەی هەمانە و نیمانە هەر هەمووی (ئەگەر کەموکوڕییش هەبێ) لەیەك سەنگەردا بەرگریی لە ژیان و سەلامەتی دەکەن و لەسەرووی هەمووشمانەوە پێشمەرگە ئازاکانی ناو دامەزراوەی تەندروستی بە هەموو ستافەکانیانەوە شەونخوونی و رۆژنخوونی دەکێشن لە پێناو پاراستنی گیان و ژیانی کوردستانیان.

زۆر باش دەبێ لێرەوە زیاتر تێبکۆشین لەپێناو داڕشتنی ستراتیجێکی هەمەلایەنەی ئەوتۆ ئایندەیەکی رۆشن بۆ نەوەکانمان فەراهەم بکەین،، هەڵبەت پێویستمان بە ناوەند و دامەزراوەی لێکۆڵینەوە و خوێندنەوەی مێژوو و کەلتوور و کۆمەڵناسی پسپۆر دەبێ، ئەوەی هەمانە فرەوانی بکەین و ئەوەی فرەوانە رێکیبخەینەوە و ئەوەی رێکخراوە بە ئاراستەی نوێ و گونجاوتر بەرنامەڕێژیی بۆ بکەین.

پێویستە قەیرانەکان بەهێزترمان بکەن، بەهێزتر بە مانای نەرمبوونەوەی زیاتر و کورتکرنەوەی ئەو دوورایيەی لە نێوان کایەکان و توێژەکان و هاوبەشەکانی ئەو سەرزەمینەی کۆمەڵگەی کوردستاندا هەیە، کارلێکی و وەبەرهێنانی خاڵە هاوبەشەکان و بەرپاکردنی ئاشتەوایی و کرانەوەی زیاتر لە پێناو دامەزرانی ئاشتەوایی کلتووری و زامنکردنی ئەو متمانە هاوبەشەی پێویستە بۆ مانەوەی هەمووان و زەرورەتی بەیەکەوەبوونی هەمووان و دایەلۆگی هەمووان، بە ئاراستەی رەواندنەوەی ئەو گومانە دێرینەی لەسەر زهنیەتی کۆمەڵگە کەڵەکە بووە و زیان بەهەمووان دەگەیەنێ، بە ئاراستەی رەواندنەوەی ئەو ترسەی لەو کورتهێنانە کلتووریە سەرچاوەی گرتووە کە وڵاتی ئێمەی بە خاك و خەڵکەوە کلۆڵ و کۆیلە کردووە، پێویستمان بە کلتوورێکە لەو دیدە واقعییە زانستییەوە هێز و متمانە وەربگرێ کە ئەوە چەندین ساڵە ئەوەی لێی دەقەومێ هاوار و هانای خۆی بۆ کوردستان و کوردستانیان دێنێ، خێرە؟ دەبێ کوردستانیان لەخۆیان بپرسن خێرە؟ ئەرێ خێرە؟ باشە ئەو خەڵکەی لە ترسی کوشتن و بڕین و ترس و برس هەڵدێ و روو لە کوردستان دەکا، لە سووریای عەرەبی و عێراقی عەرەبی و بەغدا و رەمادی و مووسڵ و نازانم کوێ و کوێ، لە عەرەب و غەیرە عەرەب و لە موسوڵمان و کرستیان و گشت نەتەوە و ئایین و ئەتنیك و مەزهەبێك کە لێیان دەقەومێ بۆچی دەبێ روو لە کوردستانەکەی ئێمە بکەین، تەنانەت دژمنەکانمان لە کاتی شکست و تەنگانەدا کە فیشەکیان نەماوە بۆ کوشتنمان زۆر بە دڵنیاییەوە خۆیان رادەستی پێشمەرگەی کوردستان کردووە، ئەوە چ کلتوورێکی جوامێرانەیە هەمانە؟!! ئەی ئەو کلتوورەی ئەوان چی بسەرهات کە ئێمەیان پێ هەڵخەڵەتاندووە، ئەو کلتوورەی ئەوان بۆ کوێ رۆیشت کە کوردستانیان پێ داگیرکردووە و خەڵکی ئێمەشیان پێ چاوبەستە و چەواشە کردووە؟!!!، ئەوان چۆن بیر دەکەنەوە گرنگ نیە، گرنگ ئەوەیە ئێمەی کوردستانی لەمەودوا چۆن بیر بکەینەوە، چیتر خۆمان بە قوربانی خەڵك نەکەین، رێزیان بگرین هەتا ئەو شوێنەی رێزمان دەگرن، دەنا ئەوە کلتوورەکەی ئێمەی کوردستانیانە بۆتە چەتری ئاشتەوایی و پێکەوەژیان و خێر و بێر بۆ هەمووان، بۆیە دەڵێم پێویستە قەیران ئەوەمان فێر بکا هەمواری ئەو مێنتالیتە بکەینەوە کە متمانەی بە خۆی نیە و بەخۆڕایی متمانە بە ئەوانی دی دەبەخشێتەوە، دەبێ لە درزەکانی ئەو کلتوورەی خۆمان وردبینەوە بۆ ئەوەی بزانین ئەو بێتمانەییە لەکوێوە دزە دەکاتە نێو ئیرادە و خەیاڵدانی تاکی کوردستانییەوە، دەستنیشانی ئەو سەرچاوە کلتووریانە بکەین خراپ هەژموونی خۆیان ڕێکردۆتە سەرخوانی ساویلکەیی و خۆشباوەڕی ئێمە، کە دواجار هێزی لۆجیك و ئەقڵ و

لێکدانەوە و تەفسیر و تەئویلی لە مرۆڤی ئێمە سەندێتەوە و لە شوێنی ئەو هێزە؛ هێزی قایلبوون و رادەستبوونی بە کلتووری ئەوانی پێ بەخشیوە، بگرە بەسەریدا سەپاندووە.

بۆیە دەڵێم؛ ئەوە ئەرکی ئێمەی کوردستانییە (بەتایبەت توێژی بیرکەرەوە) زەوینە بۆ هەناسەدانی ئەو کلتوورە رەسەن و خۆماڵییەی خۆمان خۆش و خەرمان و خەنی بکەین، هاووڵاتیانی ئێمە ئەگەر ئەمڕۆش نەبێ، بەیانی و دوو بەیانی هێز و متمانە لەو کلتوورەی خۆیان وەرگرن، لەهەموو بیرکردنەوە و پرس و پەرستشی خۆیان ئازاد بن و تایبەتمەندیی کلتووریی خۆیان بپارێزن و شانازیشی پێوە بکەن، لێرەدا زیاتر رووی قسەم لە هاودینە بەڕێزەکانی خۆمە کە موسوڵمانن، لە زۆربەی ئەو ئازیزانەی خۆمم بیستووە کە باس دێتە سەر ئەزموونی وڵاتێکی وەك مالیزیا لە بنیاتنان و پێشکەوتن؛ زۆربەی هەرە زۆریان شانازی بەو ئەزموونەی مالیزیا دەکەن، بەڵام کە قسە دێتە سەر کلتوور و جۆری کرانەوەی مالیزیا و تێڕوانینی مالیزیەکان بۆ پرسی دین و دەوڵەت و تایبەتمەندی کلتووری رەسەن و خۆماڵیی مالیزیا کە تاکە هۆکاری گەشەسەندنی ئەو وڵاتەیە، دەبینی یەکسەر بادەدەنەوە و خۆیان لەو بابەتە نەبان دەکەن، هۆکارەکەشی ئەوەیە کە لە دوورەوە بە پەرەسەندنی وڵاتێك شاگەشکە دەبن کە وڵاتێکی زۆرینە موسوڵمانە، هەر ئەوەیان بەلاوە گرنگە،، دەنا ئەو ئاییندارە موسوڵمانە بەڕێزانەی خۆمان کەوتوونەتە ژێر کاریگەریی ئەزموون و تێڕوانینی کلتووری جیهانی عەرەبی و رۆژهەڵاتی ناوەڕاست بۆ پرسی ئایین و ئایینداری و تێگەیشتن و تەفسیر و تەئویل و مامەڵەکردن لەتەك تێکستی پیرۆزی ئایین، دەنا بۆچی دەبێ مالیزیەکان ئەزموونێکی سەرکەوتووی موسوڵمانانەی جیاوازیان هەبێ بە بەراورد لەگەڵ ئەزموون و روئیا و تێگەیشتنی عەرەب و تورك و فارس و (کوردی داماوی ژێردەستە و وڵاتداگیرکراوی دەستی ئەو هەر سێ نەتەوەی عەرەب و تورك و فارس کە هەمان ئایینی مالیزیەکانیان هەیە) بەڵام بەداخەوە ئەو سێ نەتەوەیە هەمان روئیا و جیهانبینی ئەوانیان نیە، لەبەر ئەوەی کلتووری کۆمەڵگەیەکی دواکەوتوو و خاوەن تریدشنی کۆنەپارێزی لێوانلێو لە غەدر و کوشتن و داگیرکاریی؛ ئەستەمە بتوانێ روئیای ژیاندۆستی لە دەقی ئایینی هەڵێنجێ، ئەو ئایینەی یەزدانی ئافرێنەر بۆ ژیانی مرۆڤەکان و بڵاوکردنەوەی مەیلی ژیاندۆستی بۆ ئادەمیزادی ناردووە، داگیرکەرانی کوردستان ناشوکری نەبێ هەر هەموویان موسوڵمانن، کلتووری تورکیای ئەمڕۆ کلتوورێك نیە ئاکەپەی ئیسلامی دایمەزراند بێ، ئەوە کلتووری کەمالیستەکانە، دەنا ئەگەر ئاکەپە بۆی بلوێ بە شەو و رۆژێك ئەو کلتوورەی تورکیا تەفروتونا دەکات و یەکپێشی و

یەکباوەڕی بەسەر هەموو خەڵکی تورکیا دەسەپێنێ. فارسەکانیش کە ئەمڕۆ شیعەبوونیان بەسەر وڵاتی هەمەڕەنگی ئێراندا سەپاندووە و تەنانەت ڕێگا بە بوونی مزگەوتێك بۆ برا موسوڵمانە سوننەکانیشان نادەن ئاشکرایە لەوێ چ دەگوزەرێ. برا عەرەبە چاوەڕەشەکانیشمان وازحە چیان بەسەرمان هێناوە، خوا خێریان بنووسێ کە بە سوورەتی ئەنفال بەسەریان کردینەوە و ئێمەیان بە سزای کافرەکان گەیاند، هەرچی ژەنگی فقهی توندڕەویی خۆیان هەیە بە ڕێگای چەند کوردێکی داماو بۆ کوردستانی خۆرنەدیو گواستەوە. بەدەر لەوە؛ کلتووری کۆمۆنستەکان و چەتری سۆڤیەت و بارانی بە لێزمەی کوردستان و کلتووری بەرگرییکردن لە گەلانی ستەمدیدە و هێنراوە پیاهەڵدان بە بەژن و باڵای شۆڕشگێڕانی دنیا لە کووبا و ڤیەتنام و جیهانی سێیەم و ڕەشپێستەکانی ئافریکا و داماوەکانی ئەمەریکای لاتین و گۆرانی چڕین بۆ برایانمان لە سەنگەرە پرش و بڵاوەکانی ئەم گۆی زەمینە، لاواندنەوەی کوردی داماو بۆ تێکۆشەرانی دیموکراسی و کلتووری دیموکراسییەت و علمانیخوازی و کرانەوە و ئازادی ئینسان و شوێنکەوتنی دەیان و سەدان قسە و قسەڵۆکی ڕاست و ناڕاستی نێو کلتوورە جیاوازەکانی کۆمەڵگە و وڵاتان و میللەتان، کەچی ئێمەی خاوەن ئەو کلتوورە نازدار و ژیاندۆستە جوانە، ئێمەی کورد و کوردستانی ماندوو و هیلاك بەدەست خەون و چاوەڕوانیەکانی شەوگار و ڕۆژگارەوە؛ ڕۆژێك ئاوڕمان لەخۆمان نەدایەوە بڵێین خۆ ئێمەش هەین، خۆ ئێمەش تێکۆشەر و ئیماندار و شۆڕشگێڕ و ئایىندار و زانا و بلیمەت و قارەمان و دانا و کەسی لێهاتوومان زۆرە، لە ئاسمانەکەی ئێمەشەوە فریشتە دێنە خوارەوە، ئەو ئاسمانەی بەدیار کوردستانەکەی ئێمەشەوە ڕەنگەکەی شینە و شەوان ئەستێرەکان دەجریوێنن، بۆیە دەڵێم پێویستە لەمەودوا کوردستانیانە کوردستانی بین، کوردستانیانە کورد بین، کوردستانیانە تورکمان بین، کوردستانیانە عەرەب بین، کوردستانیانە دیموکراسی بین، کوردستانیانە موسوڵمان بین، کوردستانیانە سوننە بین، کوردستانیانە شیعە بین، کوردستانیانە مەسیحی بین، کوردستانیانە جوولەکە بین، کوردستانیانە زەردەشتی بین، کوردستانیانە ئێزدی بین، کوردستانیانە کاکەیی بین، کوردستانیانە ئەرمەنی بین، کوردستانیانە سوببی بین، کوردستانیانە بێدین بین، کوردستانیانە بەدین بین، کوردستانیانە بژین، کوردستانیانە بمرین، وەك کلتوورەکەی خۆمان جوان و هەمەڕەنگ بین، هەمووانمان خۆش بوێ، بۆ ئەوەی هەمووان هەمووانیان خۆش بوێ.

ئێمەی کوردستانی ئەگەر بەو ئاراستەیە کار بکەین و ڕۆشنایی بخەینە سەر خاڵ و رووبەرە ڕۆشنەکانی کلتووری ڕەسەنی ژیاندۆستانەی خۆمان،

بێگومان لەدوای کارکردن و بە پڕۆژەکردنی ئەو پرسە؛ زەوینەیەکی فرەوان و بە پیتمان دەبێ بۆ ئەوەی رەگە وشکهەڵاتووەکانمان بەرە بەرە ئاو هەڵمژن و چرۆ دەربکەن، ئێمە چیرۆکێکی سەرکەوتوومان هەیە و بەزیادەوە خاڵی درەوشاوەمان هەیە لە کایەکانی ئایینناسی کوردانە و کوردستانیانە و کایەی لێبوردەیی و پێکەوەژیان و تەبایی و ئەزموونی چەندین ساڵەی تاڵ و شیرین و سوێرمان هەیە ئەمڕۆ بۆ ئەو پڕۆژەی کلتووری کوردستانیە بەکەڵکمان بێ و بە فریامان بگات. پێویستە پارچەکانی ئەو گەوهەرەی خۆمان کۆ بکەینەوە و ئیتر بە رژدی و بە مکوڕی بیر لە بە دامەزراوەییکردنی پڕۆژەسازیی بکەین، حکوومەت هاوکارمان بێ، گشت کەسانی لێهاتووی بیرمەند و رووناکبیر و ئایینناس و زانا و دانای چاپووك و چەلەنگ و ستراتەژیست و ئەکادیمسیەن، هەرهەموویان پێکەوە کار بۆ بنیاتنانی ئەو چوارچێوە نشتیمانی نەتەوەییە بکەن وەك چەترێك بۆ دامەزرانی پەیکەرەی کلتووریی کوردستان، لەوێوە بەرەو سەرلەنوێ داڕشتنەوەی سەرجەم کایەکانی کۆمەڵگە، یەکەمین هەنگاو کۆکردنەوەی سەرمایەی هزری و چاندی و هونەری و مێژوویی و فقهی زەنگینی ئایینی زانایانی پایەبڵندی هەرچوار پارچەی کوردستان، خستنەگەڕی ماکینەیەکی میدیایی ئەکتیڤ و چاوکراوە بۆ گەیاندن و ناساندنی لایەنەکانی کلتووری رەسەن و خۆماڵیمان بە نەوەی ئێستا و ئەرشیفکردن و پاراستنی بۆ نەوەکانی ئایندە. هەر ئەم رێگایە فریامان دەکەوێ، بەوە دەتوانین زامنی ئەوە بکەین کە مرۆڤی کوردستانی متمانە بە بوون و هێزی کلتووریی خۆی و حوکمڕانیی وڵاتەکەی خۆی بکات، بەم رێگایە کوردستانیان متمانەیان بە ژیان و ژیاندۆستی زیندوو دەبێتەوە، ئەوە دەبێتە سەرەتایەکی باش بۆ بنیاتنانی کۆمەڵگەیەکی ساغڵەم و تەندروست، بەم شێوەیە زهنیەت و مێنتالیتەی تەندروست بنیات دەنرێ، بەم رێگایە متمانە بەخۆمان دەکەین و ناکەوینە ژێر کاریگەریی کلتووری ئەوانی دی و سوود لە خاڵە باشەکانی کلتووری مرۆڤایەتیش وەردەگرین.

دوا رستەم ئەوەیە بڵێم؛ جاران دەگوترا و ئێستاش هەیە کە دەڵێن؛ دیموکراسیەت و ئاستی کرانەوەی کۆمەڵگە بە جۆری تێڕوانین و بەرخوردی لەگەڵ توێژی ئافرەتان دەپێورێ. ئێستا لەم قەیرانە نەقڵایەی ناوی پەتای کۆرۆنایە و سەرەتایەکی نوێ بۆ رێچکەی مرۆڤایەتی و تەواوی پرس و پەیوەندییەکانی مرۆڤ و ژیان و جووڵەی مێژوو دەنەخشێنێ و دەسەپێنێ، پێویستە ئەوەی ئێمەی کورد و کوردستانی دڵخۆش بکا جۆری ئەو مامەڵە سەرکەوتووانە بۆ دەرهەق بەو پەتایە لەلایەن هەرێمی کوردستانەوە وەك حکوومەت و ئەو قەوارە جوگرافیە بچووکەی ناوی (کوردستان)ە، چۆن دڵخۆش نەبین کە دۆخی

ئێمە لە زۆربەی وڵاتان باشترە و لە زۆربەی وڵاتان باشتر و میکانیزمی باشترمان گرتەبەر بۆ پاراستنی هاووڵاتیان، بێگومان ئەوە ئەزموون و تاقیکردنەوەیەکی گەورەیە، لە تاقیکردنەوەی شازدەی ئۆکتۆبەر زۆر گەورە ترە، داستانی ئەمجارەی هاتنەدەستی هەرێمی کوردستان بۆ پاراستنی هاووڵاتیان لە مەترسی تووشبوون بە کۆرۆنا؛ لە داستانی پردێ و سحێلا زۆر گەورەترە، دڵنیام ئەم پەرۆشی و هاتنە مەیدانە و پابەندبوونەی کۆمەڵگەی کوردستانی و ئاست و ئەدای دامەزراوەکانی کوردستان لە ئایندەیەکی نزیکدا دەبنە پێنوێنێکی یەکجار گرنگ بۆ سەرفرازبوونی ئەو کوردستانەمان کە بە درێژایی سەدان ساڵە کارەسات و مەینەتی زۆری چەشتووە و بێگومان دەرچوونمان لەم ئەزموونە سەختە زۆر لەو رۆژە نزیکمان دەکاتەوە کە دەمێکە خەونی پێوە دەبینین، هەڵبەت بە یەکڕیزی و تەباییمان ئەو خەونەمان دەبێتە راستی، با هەموومان لە پێناو هەموو پابەندبین بە رێنماییەکانی ژیان و ژیاندۆستی.

ئەمین بۆتانی

2/4/2020